

Meer doen voor mee doen

Minimabeleid Deurne vanaf 2024

Samenvatting

Voor u ligt het minimabeleid vanaf 2024 'Meer doen voor mee doen'. In het bijbehorende raadsvoorstel worden de voorstellen aan u voorgelegd. Dit document beschrijft het minimabeleid, zowel de huidige regelingen als de aanpassingen zoals voorgesteld in het raadsvoorstel. De gemeente Deurne heeft als doel dat inwoners genoeg (financiële) middelen hebben voor zowel de noodzakelijke uitgaven als voor sociale participatie. Maar een nieuw minimabeleid draagt niet alleen bij aan de bestaanszekerheid van inwoners. Het aanpakken van armoede is ook noodzakelijk om de gezondheid en het welzijn van mensen in een kwetsbare positie te verbeteren. Daarmee vormt het minimabeleid 'Meer doen voor mee doen' een belangrijke bouwsteen binnen de toekomstige gezondheidsvisie.

Aanleiding

In 2017 is het minimabeleid 'Meedoen in Deurne' door de gemeenteraad vastgesteld. De redenen om het minimabeleid nu te vernieuwen lopen uiteen. Aan de ene kant gaat het om een praktische reden als de doorontwikkeling van de samenwerking binnen de GR Peelgemeenten. Maar aan de andere kant vooral om redenen zoals stijgende prijzen (inflatie), meer flexibele arbeidscontracten en aan een veranderend Rijksbeleid.

In 2022 heeft het Nibud daarom onderzoek gedaan naar wat het effect is van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen in de gemeente Deurne. Daaruit blijkt dat we op de goede weg zijn om inwoners mee te laten doen in onze samenleving. De meeste inwoners met een laag inkomen (tot 130% van de bijstandsnorm) zijn in staat om de noodzakelijke uitgaven uit het basispakket plus de uitgaven voor sociale participatie te bekostigen. Dit geldt niet voor paren met (oudere) kinderen. Zij kunnen wel het basispakket bekostigen, maar niet altijd sociaal participeren. Kort gezegd is het doel van het ontwikkelen van nieuw minimabeleid dan ook om meer te doen voor mee doen.

Belangrijkste veranderingen van het minimabeleid

Er zijn een aantal veranderingen van het minimabeleid ter verbetering van de bestaanszekerheid van de inwoners van Deurne. Dit zijn:

- Meedoen. Ambtshalve betaling voor iedereen met een bijstandsuitkering. Hiermee verkleinen we het niet gebruik en ontlasten we inwoners, vrijwilligers en uitvoering.
- Individuele inkomenstoeslag (IIT). In het kader regionale harmonisatie en de voordelen hiervan, is gekozen om de inkomensgrens van alle soorten IIT op 120% te zetten.
- Gezinstoeslag. Uitbreiding van de gezinstoeslag met een extra kindtoeslag voor gezinnen met kinderen tussen 12-18 van €246 per kind per jaar. Uit de minima effectenrapportage blijkt dat deze groep dit bedrag tekort komen voor sociale participatie.
- Maaltijdvoorziening. Lokale maaltijdvoorziening opheffen per 1 januari 2025. Uit de cijfers van het Nibud blijkt dat er geen financiële tekorten meer zijn bij ouderen met een zorgvraag. Daarnaast is het de afgelopen jaren gemakkelijker en gebruikelijker geworden om maaltijden te bestellen bij supermarkten en maaltijdleveranciers.
- Leergeld. Inkomensgrens voor Leergeld uitbreiden van 120% naar 130%. Het Nibud heeft in de MER geconstateerd dat paren met kinderen tussen 12-18 jaar ook op 130% van de bijstandsnorm een tekort hebben.

Tot slot wordt er in dit beleidsstuk geadviseerd om meer aandacht te besteden aan duidelijke en laagdrempelige communicatie over de minimaregelingen. Naast structurele communicatie, wordt er ook een communicatiecampagne opgezet om extra aandacht aan de minimaregelingen te geven.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	4
2. Wat is armoede?	6
3. Wet- en regelgeving & beleidskader	7
3.1. Rijksoverheid	7
3.2. Participatiewet: werk & inkomen	8
3.3. Samenhang met positieve gezondheid en andere beleidskaders	8
4. Effect minimabeleid 2018-2023	11
4.1. Uitkomst Minima Effecten Rapportage	11
4.2. Cliëntenraden en meedenkgesprekken	11
5. Minimabeleid vanaf 2024	13
5.1. Regionaal geharmoniseerd beleid (GR Peelgemeenten)	14
5.1.1. Meedoen (voorheen Maatschappelijke Participatie 18+)	14
5.1.2. Individuele inkomenstoelage	14
5.1.3. Collectieve aanvullende Verzekering (CAV)	16
5.1.4. Handhaven bijzondere bijstand, vrijstelling eigen bijdrage Wmo en SMI	16
5.2. Lokaal beleid	17
5.2.1. Meedoen aan activiteiten	17
5.2.2. Voedsel	18
5.2.3. Kleding en speelgoed	19
5.2.4. Kennis en vaardigheden	19
6. Vervolg	21
6.1. Financiën: hoe gaan we dit betalen?	21
6.2. Communicatie: hoe vergroten we de toegankelijkheid?	22
6.3. Evaluatie	22
7. Bijlage	24
Bijlage 1: Overzicht minimaregelingen	24
Bijlage 2: Minima effectenrapportage	25
Bijlage 3: Advies regionale cliëntenraad	27
Bijlage 4: Advies lokale cliëntenraad werk & inkomen	28
Bijlage 5: Tijdelijke energiemaatregelen	29

1. Inleiding

Aanleiding

Er zijn verschillende redenen waarom het tijd is voor een nieuw minimabeleid. Het bestaande beleid is vastgesteld in 2017 en daarmee 7 jaar oud. Zeven jaar waarin de wereld bepaald niet stil heeft gestaan. Door de coronapandemie werden veel mensen langdurig ziek, werkloos of moesten ander werk zoeken. Ook hebben veel bedrijven overheidssteun gekregen. De vraag is of bedrijven die zonder steun failliet waren gegaan, nu alsnog failliet gaan en wat daar de mogelijke gevolgen van zijn.

Daarnaast heeft de oorlog in Oekraïne veel invloed op de energie- en voedselprijzen. Onder andere door deze oorlog is in vergelijking met 2017 de inflatie flink gestegen. In 2017 was de inflatie 1,38% (www.inflation.eu). Prijzen van consumentengoederen- en diensten waren in 2022 gemiddeld 10% duurder (CBS). Door de coronapandemie, de oorlog in Oekraïne en de hoge inflatie is het voor veel mensen moeilijker om rond te komen.

Daarnaast is er ook een politieke wens voor een nieuw minimabeleid. In het raadsprogramma staat expliciet opgenomen dat er aandacht moet zijn voor specifieke doelgroepen zoals minima. Toegankelijkheid voor iedereen en betaalbaarheid zijn daarbij belangrijke randvoorwaarden. Op verzoek van de gemeenteraad is er een nieuwe minima-effectrapportage opgesteld door het Nibud. Hieruit blijkt dat het bestaande beleid aangepast moet worden.

Tot slot is er momentum om een aantal minimaregelingen binnen de vijf Peelgemeenten meer gelijk te trekken (te harmoniseren). Het gaat om de regeling Meedoen en de Individuele inkomenstoeslag (IIT). Het harmoniseren van de minimaregelingen draagt bij aan een efficiëntere uitvoering en het vergroot de bestaanszekerheid van alle inwoners van de vijf Peelgemeenten.

Minimabeleid

In het bijbehorende raadsvoorstel worden de voorstellen aan u voorgelegd. Deze nota gaat in op zowel de huidige regelingen als de nieuwe beleidskeuzes die de gemeente Deurne kan maken. Dit geeft inzicht in de inkomensondersteunende maatregelen waarmee we als gemeente zorgen dat:

- Er genoeg inkomen is om van te leven. Iedereen heeft genoeg inkomsten om te kunnen voorzien in de kosten voor levensonderhoud.
- Iedereen participeert en ontwikkelt naar vermogen, mee in de maatschappij. De effecten van arbeid en participatie dragen bij aan een sterkere maatschappelijke verbinding, zelfrespect en meer zelfredzaamheid.
- Onze regelingen toegankelijk zijn voor iedereen ongeacht schaarste, wisselend inkomen of (sociale, taal, en digitale) vaardigheden.

Hoe is dit onderzocht?

Het Nibud heeft in 2016 voor het eerst een minima-effect-rapportage (MER) uitgevoerd voor de gemeente Deurne. Deze nulmeting was de basis voor het minimabeleid. In 2022 heeft het Nibud opnieuw voor verschillende huishoudtypen onderzocht in hoeverre zij kunnen rondkomen per maand. De MER heeft als hoofdconclusie dat alle onderzochte huishoudtypen voldoende financiële middelen hebben voor noodzakelijke kosten. Voor de kosten rondom sociale participatie zijn er wel tekorten op de begroting voor paren met

(voornamelijk oudere) kinderen. Het Nibud heeft aangegeven dat de trends uit de MER 2022 van toepassing zijn op de komende jaren.

De uitkomsten uit de minima effectenrapportage zijn aangevuld met informatie uit gesprekken met samenwerkingspartners en inwoners. In deze gesprekken werd met name de rol van schaamte en het belang van vindbaarheid benadrukt.

Leeswijzer

In deze inleiding kwamen verschillende redenen aan bod voor het opstellen van een nieuw minimabeleid. In de volgende hoofdstukken gaan we in op de hoofdvraag hoe we nog meer kunnen doen om mensen met een laag inkomen mee te laten doen. Om te beginnen gaat hoofdstuk 1 in op de vraag wat armoede eigenlijk is. En vervolgens op de vraag wat de gevolgen zijn voor iemand die nu in armoede leeft of hierin opgroeit.

Hoofdstuk 2 staat stil bij de rol van de gemeente en het Rijk bij het voorkomen van armoede. Ook schetsen we in dit hoofdstuk de wisselwerking van het minimabeleid met andere beleidsdomeinen. Want hoewel de focus binnen deze beleidsnota enkel ligt op het op het minimabeleid, moet dit wel in samenhang worden gezien met bijvoorbeeld schuldhulpverlening, toeleiding naar werk en de toekomstige gezondheidsvisie.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 aandacht besteed aan de onderzoeken die voorafgaand zijn uitgevoerd aan het opstellen van het minimabeleid. En welke aandachtspunten en aanbevelingen daaruit naar voren komen.

Hoofdstuk 4 gaat in op de nieuwe inkomensondersteunende maatregelen. Dit hoofdstuk is opgedeeld in regionaal geharmoniseerd minimabeleid, waarbij de samenwerking op gebied van miniregelingen binnen de GR Peelgemeenten centraal staat. In het tweede deel van hoofdstuk 4 staat het lokale beleid centraal. Hierbij is veel aandacht voor de belangrijke rol van de verschillende (vrijwilligers)organisaties voor de groep inwoners met een laag inkomen.

Het laatste hoofdstuk gaat tot slot in op de financiën, de communicatie om de toegankelijkheid te vergroten en eindigt met een korte vooruitblik.

2. Wat is armoede?

Het Nibud maakt in de minima-effectrapportage een onderscheid tussen twee vormen van armoede.

- **Basisuitgaven:** Als iemand langdurig niet voldoende inkomsten per maand heeft om de basisuitgaven te betalen. De basisuitgaven bestaan uit de volgende onderdelen: huur, energie, gemeentelijke- en waterschapheffingen, telefoon, televisie en internet, zorgverzekering, overige verzekeringen, onderwijs, kinderopvang, vervoerskosten, kleding en schoenen, inventaris en onderhoud huis, zelfzorgmiddelen, voeding, was en schoonmaakmiddelen en persoonlijke verzorging.
- **Sociale participatie:** Als iemand langdurig niet voldoende inkomsten per maand heeft om de kosten voor sociale participatie te betalen. De kosten voor sociale participatie bestaan bijvoorbeeld uit: contributies, abonnementen, bezoek ontvangen en op bezoek gaan, vakantie/ uitgaan en recreatief vervoer.

In het eerste geval wordt naar armoede gekeken vanuit financieel oogpunt. Er is te weinig geld om alle basisuitgaven te betalen. Terwijl in het tweede geval meer naar het sociaal-maatschappelijk oogpunt van armoede wordt gekeken.

Gevolgen van armoede:

Een gebrek aan inkomen maakt het meedoen aan de samenleving lastig. Waardoor er risico ontstaat op sociale uitsluiting/ eenzaamheid. Een gebrek aan bestaanszekerheid zorgt vaak voor problemen op verschillende levensgebieden (Pharos). Inwoners die armoede ervaren hebben over het algemeen minder ruimte, zowel financieel als mentaal. Hierdoor schuiven onbedoeld andere doelen naar de achtergrond.

bovenstaand plaatje, ontwikkeld door kennisinstituut Pharos.

3. Wet- en regelgeving & beleidskader

Iedereen is in eerste instantie zelf verantwoordelijk om te zorgen voor voldoende bestaanszekerheid. Inkomensondersteunende maatregelen vormen een vangnet. Een vangnet voor mensen die door een laag inkomen niet kunnen voldoen aan hun basisbehoefte, niet kunnen meedoen in onze samenleving en/of onverwachte noodzakelijke kosten hebben, zoals een kapotte koelkast.

Op landelijk niveau is er vanuit het Rijk van alles geregeld voor mensen die moeite hebben om rond te komen. Het Rijk beïnvloedt inkomen, belastingen en ook toeslagen.

Op lokaal niveau zijn er ook verschillende regelingen die mensen kunnen helpen als ze moeite hebben met rondkomen. Het minimabeleid staat daarin niet op zichzelf. Zeker zo belangrijk is ondersteuning naar werk en schuldhulpverlening. Maar denk bijvoorbeeld ook aan verduurzamingsmaatregelen die energiekosten verlagen of een voorziening vanuit de Wmo of Jeugdwet. Daarom gaat dit hoofdstuk in op de rolverdeling tussen zowel het Rijk en de gemeente en de verschillende beleidsdomeinen binnen de gemeente.

3.1. Rijksoverheid

Als gemeente hebben we beperkte beïnvloedingsmogelijkheden; het minimabeleid kan de gevolgen van armoede verzachten, maar niet de structurele oorzaken wegnemen. Dit komt doordat er een aantal knoppen zijn waar alleen de Rijksoverheid aan kan draaien. Dit zijn de volgende regelingen:

- Inkomen
- Fiscaal
 - o Belastingen.
 - o Landelijke heffings- en arbeidskorting.
- Toeslagen
 - o De zorgtoeslag: bestaat om de zorgverzekeringskosten te drukken.
 - o Kinderopvangtoeslag: voor kinderopvangkosten.
 - o Kinderbijslag: een financiële bijdrage voor ouders met kinderen.
 - o Het kindgebonden budget: een bijdrage in de kosten van kinderen.
 - o De huurtoeslag: tegemoetkoming van de huurkosten.

Voor de inwoners van Deurne zorgt de Belastingensamenwerking Oost-Brabant (BSOB) voor de heffing en invordering van de gemeentelijke- en waterschapsbelasting. Als inwoners deze belastingen niet kunnen betalen, zorgt de BSOB voor kwijtschelding van deze belastingen bij mensen met een laag inkomen en vermogen. Dit is een knop waar de gemeenteraad aan kan draaien.

Landelijke koopkrachtmaatregelen

Als reactie op de inflatie en de stijgende energie- en voedselprijzen, heeft de overheid voor 2023 een pakket van koopkrachtmaatregelen opgezet. Dit pakket bestaat uit de volgende onderdelen:

- Stijging van het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen (bijstand en AOW) met 10%.
- Tijdelijke verlaging brandstofaccijns.
- Voortzetting van de energietoeslag.
- Verhoging van de zorgtoeslag.
- Verhoging van de huurtoeslag.
- Verhoging van het kindgebonden budget.

- Verlaging van de inkomensbelasting.
- Invoering van een prijsplafond voor energiekosten.

Het effect van deze maatregelen is nog niet bekend. Ook is niet bekend in hoeverre deze maatregelen in de huidige vorm worden voortgezet. Het CPB heeft in augustus 2023 een doorrekening gemaakt voor beleidsopties om armoede terug te dringen. Het rapport gaat over landelijke beleidsopties. Het is nog onduidelijk wat het demissionaire kabinet hiermee gaat doen voor 2024.

In tegenstelling tot het Rijk kan de gemeente alleen kleinere financiële bijdrages doen. Daarmee is absoluut niet gezegd dat die overdrachten onbelangrijk zijn voor wie ze ontvangt. Met het minimabeleid kunnen we net het verschil maken en accenten leggen die voor de inwoners van Deurne van belang zijn.

3.2. Participatiewet: werk & inkomen

De Participatiewet (2015) regelt de ondersteuning van iedereen die kan werken maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt. De wet zorgt ervoor dat meer mensen werk vinden, ook mensen met een arbeidsbeperking. In de Participatiewet is ook het recht op bijstand en minimaregelingen geregeld. Daarnaast hebben gemeenten de verplichting om inwoners met schulden te helpen. Dit is vastgelegd in de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs). Hoewel de focus binnen dit beleidsdocument enkel ligt op het minimabeleid, moet dit wel in samenhang worden gezien.

De minimaregelingen zijn uitgewerkt in verschillende verordeningen en/of beleidsregels. Verordeningen worden door de raad vastgesteld en de beleidsregels door het college. Dit zijn:

- Verordening individuele inkomenstoeslag.
- Verordening individuele studietoelage.
- Verordening maatschappelijke participatie.
- Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen.
- Verordening collectieve aanvullende verzekering.
- Beleidsregels maaltijdvoorziening.
- Beleidsregels bijzondere bijstand.

De bovenstaande wetten en regelingen zijn bedoeld om de bestaanszekerheid van mensen te versterken. Bestaanszekerheid is van grote invloed op zowel de ervaren als de fysieke gezondheid van mensen. Daarom maken we in dit beleidsdocument een uitstap naar de verschillende aspecten die van invloed zijn op gezondheid. Te beginnen met de samenhang tussen bestaanszekerheid en (positieve) gezondheid.

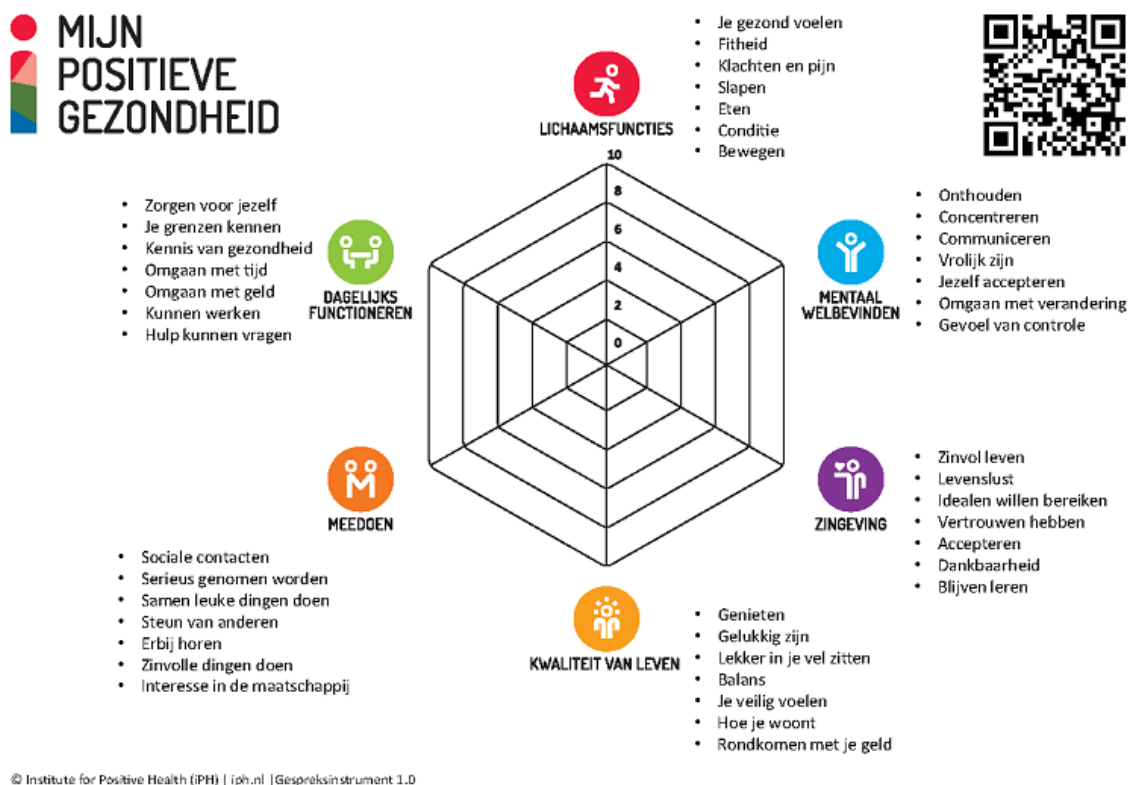
3.3. Samenhang met positieve gezondheid en andere beleidskaders

De welvaarts kloof die in Nederland is ontstaan is ook een gezondheidskloof ([CBS](#), 2022). Het RIVM concludeerde onlangs dat van de groep die moeite heeft met rondkomen, slechts 5 op de 10 de eigen gezondheid als goed of zeer goed bestempelt. Ter vergelijking: landelijk is dit gemiddeld 8 op de 10. Ook blijkt dat de ervaren gezondheid bij deze groep sterker afnam ten opzichte van 2020.

Niet alleen onze leefstijl maar ook de omstandigheden waarin we wonen, werken en leven hebben invloed. En die omstandigheden worden veelal bepaald door je

sociaaleconomische positie (Pharos, 2021). Minder financiële middelen betekent vaak minder materiële mogelijkheden (zoals gezonde voeding of producten) en slechtere leefomstandigheden. Langdurige financiële zorgen en gebrek aan perspectief leiden tot chronische stress wat de gezondheid negatief kan beïnvloeden. Mensen met chronische stress hebben meer moeite met het onderscheiden van hoofd- en bijzaken, zijn gevoelig voor korte termijn belangen en directe beloning, staan minder open voor advies en hulp en zijn minder goed in staat om positieve intenties om te zetten in actie.

Bestaanszekerheid is dus een belangrijke randvoorwaarde van (positieve) gezondheid. Daarnaast zijn er verschillende andere factoren van invloed. Het gaat daarbij niet alleen om de afwezigheid van ziekten, maar ook over bijvoorbeeld de kwaliteit van leven, zingeving, meedoen en het dagelijks functioneren. Dit is vertaald in het spinnenweb met de zes dimensies van Positieve gezondheid, zie afbeelding hieronder.

Eén van de kernopgave van het Raadsprogramma 2022-2026 is een 'gezonder Deurne'. Deze kernopgave wordt onder andere uitgewerkt in een nieuwe gezondheidsvisie waarin positieve gezondheid centraal staat. Deze gezondheidsvisie vervangt het huidige beleidsplan Sociaal Domein. Daarnaast wordt het landelijk 'Gezond en Actief Leven Akkoord uitgewerkt'. Hierin staan preventie en het verkleinen van gezondheidsverschillen centraal. Een speerpunt in deze beleidsstukken is dat er bij hulpvragen over bestaanszekerheid nog meer gekeken wordt naar alle onderdelen van positieve gezondheid. Dit werkt natuurlijk ook andersom; bij andere hulpvragen moet er nog meer gekeken worden naar vraagstukken op het gebied van bestaanszekerheid.

In dit hoofdstuk is beschreven wat het wettelijk kader is voor het minimabeleid. Er is ook ingegaan op de samenhang tussen het minimabeleid, de kernopgave 'een gezonder Deurne' en de toekomstige gezondheidsvisie. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op het onderzoek wat is gedaan ter voorbereiding op het minimabeleid.

4. Effect minimabeleid 2018-2023

Om te komen tot een nieuw minimabeleid is eerst onderzocht wat het effect is van het bestaande beleid. Hiervoor heeft Deurne het Nibud gevraagd om onderzoek te doen. Daarnaast is onderzocht hoe inwoners het huidige beleid ervaren in de praktijk. Daarvoor zijn we in gesprek gegaan met de cliëntenraad werk en inkomen en hebben we enkele meedenkgesprekken gevoerd. In dit hoofdstuk bespreken we de conclusies van deze onderzoeken.

4.1. Uitkomst Minima Effecten Rapportage

In het voorjaar van 2022 heeft het Nibud voor Deurne een minima-effectrapportage (MER) opgesteld. Het Nibud heeft berekend wat het effect is van gemeentelijke en landelijke inkomensondersteunende maatregelen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen. Uit de rapportage wordt duidelijk welke groepen onvoldoende inkomsten hebben en wat de gemeente kan doen om hen te ondersteunen".

De MER heeft als hoofdconclusie dat alle onderzochte huishoudtypen voldoende financiële middelen hebben voor noodzakelijke kosten. Voor de kosten rondom sociale participatie zijn er wel tekorten op de begroting voor paren met (voornamelijk oudere) kinderen. Een paar met twee jonge kinderen komt op jaarbasis € 60 tekort. Een gezin met twee oudere kinderen op het sociaal minimum komt op jaarbasis € 492 tekort. Deze gezinnen hebben onvoldoende inkomen om alle noodzakelijke uitgaven uit het basispakket plus alle uitgaven voor sociale participatie te bekostigen. Als er sprake is van persoonlijk onvermijdbare uitgaven (extra zorgkosten, een hogere huur, schulden etc.) dan zal dit nog nijpender zijn.

Veel van de oorzaken vinden hun oorsprong in het Rijksbeleid. Gemeenten kunnen via het eigen beleid proberen de gevolgen hiervan te repareren. Als gemeente Deurne hebben we al een aantal inkomensondersteunende regelingen zoals ondersteuning vanuit Stichting Leergeld en de individuele inkomenstoeslag. Paren met kinderen kunnen, ondanks de gemeentelijk ondersteuning de maandbegroting niet rondkrijgen als zij naast het basispakket de uitgaven voor sociale participatie willen betalen. Het Nibud heeft daarvoor een aantal adviezen in de MER opgenomen. De belangrijkste punten waarop actie gewenst is zijn:

- Verminder het niet gebruik van regelingen en stimuleer goed financieel beheer door goede communicatie.
- Verhoog de individuele inkomenstoeslag voor ouders met (oudere) kinderen.
- Maak een gedegen afweging tussen een goed uitvoerbaar minimabeleid en het voorkómen van een armoedeval.

4.2. Cliëntenraden en meedenkgesprekken

De MER geeft richting aan de actualisering van het minimabeleid. Dit vullen we aan met informatie uit gesprekken met de regionale cliëntenraad van Senzer, de cliëntenraad werk en inkomen en meedenkgesprekken met inwoners. Hieronder bespreken we belangrijkste bevindingen:

Regionale cliëntenraad:

De regionale cliëntenraad heeft positief gereageerd op het voorstel voor één uitvoeringsbeleid en één inkomensnorm voor de individuele inkomenstoeslag en de regeling meedoen binnen de vijf gemeenten van Peelgemeenten. Voor het volledige advies, wordt verwezen naar bijlage 3.

Cliëntenraad werk en inkomen:

De lokale cliëntenraad werk en inkomen is het eens met de harmonisatie van de regionale minimaregelingen. Daarnaast adviseren zij om akkoord te gaan met de afschaffing van de maaltijdvoorziening. Tot slot benadrukken zij het belang van een communicatiestrategie. Voor het volledige advies wordt doorverwezen naar de bijlage 4.

Meedenkgesprekken:

Uit de meedenkgesprekken blijkt dat er schaamte kan zijn om een minimaregeling aan te vragen en dat de vindbaarheid van informatie vergroot kan worden. Ook wordt benadrukt dat keuzevrijheid van belang is. Inwoners vinden het zonde als ze eten moeten weggooien van het voedselpakket van de Voedselbank.

In dit hoofdstuk hebben we het onderzoek naar de effecten van het minimabeleid beschreven. In het komende hoofdstuk vertellen we wat we op basis van deze onderzoeken anders gaan doen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen nieuw (geharmoniseerd) regionaal beleid en (nieuw) lokaal beleid.

5. Minimabeleid vanaf 2024

Dit hoofdstuk gaat dieper in op het regionale en lokale minimabeleid. Daarvoor wordt eerst stilgestaan bij het doel en het beleidskader.

Het doel van het nieuwe beleid is: *te stimuleren dat alle inwoners voldoende bestaanszekerheid hebben om aan de basisbehoeften te voldoen en mee te kunnen doen aan de samenleving (sociale participatie).*

In de vorige hoofdstukken is het wettelijk kader en het raadsprogramma besproken. Om een volledig beleidskader te maken, zijn ook de maatschappelijke effecten uit de beleidsnota sociaal domein (2018 – 2023) opgenomen en de doelen uit het minimabeleid uit 2017. Deze worden aangevuld met twee extra doelen: financiële ondersteuning en het voorzien in basisbehoeften. Tot slot worden in het beleidskader de verschillende minimaregelingen en minimavoorzieningen opgesomd. Op deze manier wordt duidelijk welke wettelijke en lokale kaders leiden tot welke minimaregelingen en welk doel erachter zit.

Wettelijke kader	Participatiewet				
Raadsprogramma Gemeente Deurne 2022 - 2026	Kernopgave 3: Een gezonder Deurne: - Bij het bevorderen van een gezonde leefstijl, hoort ook betaalbaarheid en toegankelijkheid. Naast het stimuleren van sport, beweging en gezonde voeding. - Aandacht hebben voor specifieke doelgroepen zoals minima.				
Maatschappelijke effecten: Beleidsnotitie Sociaal Domein 2018 - 2023	Zelfredzaamheid	Leefbare en zorgzame wijken en dorpen	Iedereen doet mee naar vermogen	Vraag van de inwoner staat centraal	Preventie
Doelen minimabeleid 2017 en 2023	Eigen kracht Financiële zelfredzaamheid		Maatschappelijke participatie		Eigen kracht Financiële zelfredzaamheid Financiële ondersteuning Voorzien in basisbehoeften
Regelingen en voorzieningen	Bibliotheek Budgetbeheer Cursus LEVgroep		Bijdrage maatschappelijke participatie (vanaf 2024 Regeling Meedoen) Stichting Leergeld	Communicatie	Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering Individuele inkomenstoelagen Maaltijdvoorziening Voedselbank Kledingbank Speelgoedbank: Pompidom en Kledingruilpunt

5.1. Regionaal geharmoniseerd beleid (GR Peelgemeenten)

De GR Peelgemeenten voert een belangrijk pakket aan taken uit voor haar deelnemende gemeenten op het gebied van Bijzondere bijstand, Minima en Schuldhulpverlening (BMS). Het doel is om de minimaregelingen binnen de vijf Peelgemeenten meer gelijk te trekken (te harmoniseren). Dit heeft verschillende redenen:

- Bestaanszekerheid: Alle inwoners van de Peelgemeenten beschikken over voldoende middelen om te voorzien in hun levensonderhoud.
- Uitvoering: Het harmoniseren van de minimaregelingen draagt bij aan een efficiëntere uitvoering.
- Beleid: Gezamenlijk actualiseren en evalueren is meer efficiënt en effectief.
- Communicatie: gemakkelijker om de regelingen onder de aandacht te brengen bij onze inwoners, het bereik van de regelingen te vergroten en de inwoner efficiënt te kunnen helpen.
- Gelijkwaardigheid: De woonplaats maakt minder verschil in de ondersteuning die mensen in dezelfde arbeidsmarktregio ontvangen.

Op basis van bovenstaande redenen zijn er twee minimaregelingen die geharmoniseerd of gewijzigd dienen te worden. Het gaat om de regeling meedoen en de individuele inkomenstoeslag. Naast deze regelingen zijn er nog een aantal andere regelingen die we ongewijzigd houden. Deze regelingen bieden in de huidige vorm voldoende ondersteuning aan onze inwoners.

5.1.1. Meedoen (voorheen Maatschappelijke Participatie 18+)

De regeling meedoen bestaat uit een jaarlijkse bijdrage van €250 per persoon voor inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Dit bedrag is bedoeld voor deelname aan sportieve- en culturele activiteiten, zelfontwikkeling, voor het vieren van een verjaardag of op visite gaan.

Ambtshalve betaling

Voorheen werd de regeling meedoen uitgekeerd op basis van aanvraag. Vanaf 2023 is dit op basis van een ambtshalve betaling. Hiermee verkleinen we het niet-gebruik van de regeling. Het doel van automatisch betalen is om meer inwoners te bereiken en vooral ook te ontlasten, en daarnaast ook om vrijwilligers die helpen bij het aanvragen te ontzorgen. Bovendien brengen we hiermee mogelijk de uitvoeringskosten naar beneden, omdat het minder tijd kost om aanvragen te beoordelen.

Voor de ambtshalve betaling worden de lijsten van Senzer gebruikt met inwoners die op 1 januari de Participatiewet uitkering ontvangen. Hun inkomen en vermogen is al getoetst. Bij deze groep kennen we de regeling meedoen in het eerste kwartaal van het jaar automatisch toe en betalen we deze uit. Overige inwoners kunnen, als ze voldoen aan de voorwaarden, nog altijd een aanvraag indienen.

5.1.2. Individuele inkomenstoeslag

De individuele inkomenstoeslag is een jaarlijks vrij besteedbaar bedrag voor inwoners met een langdurig laag inkomen. Er zijn verschillende soorten individuele inkomenstoeslagen. Hieronder is de situatie uit 2022 in kaart gebracht.

	inkomensnorm	percentage	bedrag per jaar in 2023
Individuele inkomenstoeslag; zonder minderjarige kinderen	110%	38% van de toepasselijke bijstandsnorm	€ 415 (alleenstaande) € 593 (gehuwden)
Individuele inkomenstoeslag; met minderjarige kinderen	120%	38% van de toepasselijke bijstandsnorm	€ 533 (alleenstaande ouder) € 593 (gehuwden)
Gezinstoeslag	120%	extra bedrag	€ 265
Werktoeslag; Voor inwoners met en zonder minderjarige kinderen	130%	38% van de toepasselijke bijstandsnorm	Hier gelden de bedragen van individuele inkomenstoeslag hierboven.

In het kader van de harmonisatie en de voordelen hiervan, is ervoor gekozen om de inkomensgrens van alle soorten individuele inkomenstoeslagen op 120% te zetten, met uitzondering van de werktoeslag.

Uitbreiding gezinstoeslag

In de MER Deurne uit 2017 is geconstateerd dat gezinnen met kinderen die rond moeten komen van een laag inkomen financieel kwetsbaar zijn. In Deurne is destijds de gezinstoeslag van € 265 ingevoerd. Dit bedrag is gebaseerd op berekeningen van het Nibud per huishoudtype. De andere Peelgemeenten willen nu aansluiten op deze gezinstoeslag.

Uit de MER van 2022 blijkt dat gezinnen met kinderen tussen de 12 en 18 jaar nog steeds geld tekortkomen voor sociale participatie. Het gaat om leeftijdgebonden kosten (vervoer, school en kleding) die niet door Leergeld, uit de regeling meedoen of de IIT kunnen worden betaald. De koopkracht van gezinnen staat daarom onder druk. Het advies van het NIBUD is om hiervoor een extra toeslag per kind in het leven te roepen. Op basis van de financiële berekening van het Nibud komt deze toeslag uit op een bedrag van € 246 per kind tussen de 12-18 jaar per jaar.

Werktoeslag

Van een armoedeval is sprake wanneer mensen er in inkomen op achteruitgaan wanneer zij bijvoorbeeld vanuit een uitkering gaan werken, als gevolg van het (gedeeltelijke) verlies van inkomensafhankelijke voorzieningen. De inkomensondersteunende voorzieningen bestaan uit landelijke voorzieningen (bijvoorbeeld de huur- en zorgtoeslag) en gemeentelijke voorzieningen en kwijtscheldingen. Door het hogere loon bij werk kan het recht op kwijtscheldingen vervallen en worden tegemoetkomingen afgebouwd. Om deze reden loont werken niet in alle gevallen. Een werktoeslag voorkomt deze armoedeval en maakt werken aantrekkelijker. Om armoedeval zo veel mogelijk te voorkomen blijft deze toeslag beschikbaar voor inwoners die vanuit de uitkering richting werk gaan en tot 130% van het sociaal minimum verdienen. Deze toeslag is voor maximaal twee jaar na werkaanvaarding beschikbaar zodat mensen een buffer kunnen opbouwen.

Recht op Individuele Inkomenstoeslag (IIT), ook bij een eerder opgelegde boete of maatregel

Een voorwaarde voor het recht op de IIT was dat een inwoner geen opgelegde boete of maatregel mag hebben gehad.¹ Was dat wel zo, dan werd de aanvraag voor IIT afgewezen. Maar er is vaak geen sprake van opzettelijke schending van een arbeidsverplichting. Er is dan geen sprake van fraude, maar meer van onwetendheid, onvoldoende bewustzijn of onoplettendheid. Daarnaast is het zo dat als je gestraft wordt voor het niet naleven van de regels door een maatregel, boete en/of terugvordering en je krijgt daarbovenop nog een afwijzing van het recht op IIT, dan is dat feitelijk een dubbele straf. Dit willen wij voorkomen door de IIT ook toe te kennen als de aanvrager in het verleden een boete of maatregel heeft gehad.

Studenten

Studerenden of uitkeringsgerechtigden in een re-integratietraject naar werk krijgen met dit nieuwe minimabeleid recht op een individuele inkomenstoeslag. Studenten met Wet Studiefinanciering (WSF 18+) of Wet tegemoetkoming Onderwijsbijdragen en Schoolkosten (WTOS) hebben geen recht op de individuele inkomenstoeslag. Deze studenten kunnen gebruik maken van andere landelijke regelingen en een bijbaan nemen. We maken hierbij een uitzondering voor zelfstandig wonende studenten met kinderen. Voor studenten met een beperking is er de individuele studietoeslag.

5.1.3. Collectieve aanvullende Verzekering (CAV)

Voor inwoners met een laag inkomen en een zorgvraag is er een collectieve aanvullende zorgverzekering. De gemeente en de verzekeraar geven een maandelijkse korting op de premie van deze aanvullende verzekering. De CAV heeft verschillende doelen:

- Ervoor zorgen dat mensen met een laaginkomen en een zorgvraag goed verzekerd zijn.
- Het voorkomen van zorgmijding.
- Het voorkomen van schulden.

Het Nibud heeft geadviseerd om de CAV te handhaven. De invulling van de CAV wordt niet gewijzigd. Er wordt wel een voorstel gedaan aan het college om de bijdrage aan de premie jaarlijks mee te laten stijgen met hoogte van de totale premie van de aanvullende verzekering. Op deze manier blijft de CAV aantrekkelijk voor inwoners en gaan inwoners niet relatief steeds meer betalen. Dit voorstel wordt apart naar het college gebracht.

5.1.4. Handhaven bijzondere bijstand, vrijstelling eigen bijdrage Wmo en SMI

Naast de regelingen die wijzigen zijn er ook een aantal regelingen die we ongewijzigd voortzetten. Zowel vanuit de MER als vanuit de inwoners zijn geen signalen dat voor de overige regelingen een wijziging noodzakelijk is. Het gaat dan om de volgende regelingen:

¹ Met een maatregel wordt bedoeld dat iemand op grond van de arbeidsplicht belemmeringen heeft gehad, waardoor de uitkering verlaagd en soms zelf beëindigd wordt. Een boete is een geldbedrag dat is opgelegd om te betalen.

Bijzondere bijstand

Bijzondere bijstand is bedoeld voor bijzondere noodzakelijke kosten die niet via een andere regelingen vergoed worden. Voor de bijzondere bijstand hanteren alle Peelgemeenten 110%. De bijzondere bijstand is in het verleden al geharmoniseerd.

Eigen bijdrage Wmo

In de gemeente Deurne is ervoor gekozen dat inwoners met een laag inkomen geen eigen bijdrage betalen voor de Wmo. Voor de vrijstelling van de eigenbijdrage Wmo hanteren we een inkomensgrens van 110%.

Sociaal medische indicatie (SMI)

Met een SMI kunnen gemeenten gezinnen (tijdelijk) ontlasten door een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang te bieden. De doelgroep van SMI bestaat uit gezinnen met kinderen tot en met 12 jaar waarvan de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Dit kan zijn omdat de ouders niet (allebei) werken en vanwege een sociale of medische situatie ook niet in staat zijn om voor hun kinderen te zorgen. Voor de SMI hanteren we een inkomensgrens van 120%.

5.2. Lokaal beleid

Hierboven is beschreven welke regionale minimaregelingen er zijn en wat erin gewijzigd wordt. In de tweede helft van dit hoofdstuk staan we stil bij de lokale minimavoorzieningen. Het gaat dan om subsidies die beschikt worden aan (vrijwilligers)organisaties. De hulp en ondersteuning die zij bieden is gericht op meedoen aan activiteiten, voedsel, kleding en het opdoen van kennis/vaardigheden. Deze minimavoorzieningen zijn aanvullend op de regionale minimaregelingen.

5.2.1. Meedoen aan activiteiten

Voor de persoonlijke ontwikkeling van kinderen is het belangrijk om mee te doen aan activiteiten in de samenleving. Wanneer een kind opgroeit in een gezin met een laag inkomen, bestaat het risico dat dit niet voldoende kan. Dit kan leiden tot sociale uitsluiting en minder ruimte voor persoonlijke ontwikkeling.

Stichting Leergeld Deurne zet zich in voor kinderen in Deurne uit gezinnen met een laag inkomen. Meestal gaat het om gezinnen die leven onder 120% van de bijstandsnorm. Maar gezinnen met schulden en een besteedbaar inkomen boven de 120% kunnen ook gebruik maken van Stichting Leergeld.

Stichting Leergeld krijgt subsidie van de gemeente om de kosten van kinderen op het gebied van sport, cultuur en ontspanning te vergoeden. Per kind kunnen kosten voorgeschieden of gedeclareerd worden tot een bedrag van € 400. Voorbeelden van deze kosten staan hieronder vermeld:

- Lidmaatschap van een jeugd-, sport- of ontspanningsvereniging.
- Deelneming aan muziek- en/of dansonderwijs of creatieve vorming.
- Bezoek aan een gelegenheid/activiteit zoals een zwembad, bibliotheek, theater, concert, museum, bioscoop en/of pretpark.
- Activiteiten op het gebied van het maatschappelijk welzijn.

- De aanschaf van een computer, fiets en rugzak bij de overgang van een schoolgaand kind van de basisschool naar het voortgezet onderwijs.

Daarnaast heeft de stichting acties voor kleding, speelgoed en schoolspullen.

Het Nibud heeft in de MER geconstateerd dat paren met kinderen tussen 12- 18 jaar ook op 130% van de bijstandsnorm een tekort hebben. Paren met jonge kinderen en alleenstaande ouders met zowel jonge als oudere kinderen hebben geen tekort op 130% maar wel relatief weinig te besteden. Om deze doelgroep te bereiken, is het van belang om de inkomensgrens uit te breiden van 120% naar 130%.

5.2.2. Voedsel

Voedselbank

Sinds 2008 is er een voedselbank in Deurne. Het doel van de voedselbank is om de gevolgen van armoede te verlichten en mensen duurzaam uit de armoede te helpen.

Het idee hierachter is dat er eerst voldaan moet zijn aan de basisbehoefte van voedsel voordat mensen andere problemen zoals schulden, werkloosheid en een sociaal isolement kunnen oplossen. De voedselbank verzorgt wekelijks voedselpakketten voor gezinnen die voldoen aan de voorwaarden van de Voedselbank Nederland. Daarnaast gaan zij in gesprek met deze inwoners en verwijzen hen indien nodig door naar de hulpverlening. De voedselbank is bij uitstek een vindplaats voor de gemeente voor inwoners met problemen die zich anders niet zouden melden.

Maaltijdvoorziening

Deurne kent een lokale maaltijdvoorziening voor ouderen met een laag inkomen die zelf niet meer kunnen koken. De afgelopen jaren maakten gemiddeld 10 inwoners gebruik van deze regeling. Deze inwoners kunnen bij een maaltijdleverancier naar keuze maaltijden bestellen. Vervolgens kunnen zij per maaltijd een bedrag declareren van € 5,50.

Dit bedrag is vastgesteld op basis van de MER uit 2017. Destijds kwam uit de MER naar voren dat deze groep ouderen een tekort heeft op de maanbegroting. In de MER uit 2022 is te zien dat er geen tekorten meer zijn op de begroting van ouderen met een zorgvraag.

MER 2017

j. Alleenstaande oudere met zorgvraag

		saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
100%	€	84	€ -38
110%	€	134	€ -31
120%	€	139	€ -26

k. Ouder paar met zorgvraag

		saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
100%	€	244	€ 63
110%	€	296	€ 71
120%	€	342	€ 117

MER 2022

i. Alleenstaande oudere met zorgvraag

		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€	401	€ 320
110%	€	425	€ 343
120%	€	491	€ 410
130%	€	339 ↓	€ 237 ↓

j. Ouder paar met zorgvraag

		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€	452	€ 330
110%	€	461	€ 339
120%	€	545	€ 423
130%	€	549	€ 386 ↓

Daarnaast is het makkelijker en gebruikelijker geworden om verse en of diepvriesmaaltijden te laten bezorgen door boodschappen- of maaltijddiensten. Daarom is het niet langer nodig om een specifieke maaltijdvoorziening te hebben.

Deze regeling wordt ingetrokken per 1 januari 2025. Op deze manier hebben de huidige deelnemers ruim de tijd om een alternatief te vinden. De Wmo-consulenten gaan met de

huidige deelnemers hierover in gesprek. Inwoners kunnen voor deze kostenpost een beroep doen op de bijzondere bijstand.

5.2.3. Kleding en speelgoed

Kledingbank

Vanaf 2012 is er in Deurne een kledingbank. Bij de kledingbank kunnen kinderen en volwassenen terecht met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Bij de kledingbank ontvangen ze gratis kleding.

De kledingbank is een onderdeel van Stichting 't Hart. Deze stichting zet zich in voor mensen die op enig vlak een beperking hebben zodat zij kunnen meedoen aan de maatschappij. Er worden activiteiten georganiseerd en er wordt ondersteuning geboden bij het invullen van formulieren.

Speelgoedbank Pompidom en Kinderkleding ruilpunt Deurne

Naast de kledingbank zijn er burgerinitiatieven die zich inzetten voor mensen met een laag inkomen. Pompidom en Kinderkleding ruilpunt Deurne verzamelen speciaal voor kinderen speelgoed en kleding. Deze initiatieven stellen geen voorwaarden aan het inkomen en vermogen van de deelnemers. Ouders met kinderen kunnen gratis speelgoed en kinderkleding ophalen.

Menstruatie armoede

In Deurne zijn er verschillende partijen die zich inzetten om menstruatie armoede tegen te gaan. Van menstruatie armoede wordt gesproken als iemand geen geld heeft voor maandverband en tampons en daardoor niet mee kan doen aan maatschappelijke activiteiten. Op de scholen van het IVOD en bij de Voedselbank is gratis maandverband verkrijgbaar. Stichting Pompidom heeft een MUP; een menstruatieproducten uitgiftepunt. Dit is in samenwerking met het Armoedefonds.

5.2.4. Kennis en vaardigheden

Bibliotheek

Om te bevorderen dat volwassenen met een laag inkomen gebruik kunnen maken van de bibliotheek, is er een bibliotheekabonnement met korting bij bibliotheek Helmond – de Peel. In plaats van € 44, is het abonnement beschikbaar voor € 12. De gemeente Deurne en de bibliotheek Helmond – Peel betalen beide € 16 mee aan de abonnementskosten.

Naast het lenen van boeken, kunnen inwoners bij de bibliotheek ook terecht voor cursussen en ondersteuning bij digitaal contact met de overheid.

Budgetbeheer

In Deurne wordt budgetbeheer aangeboden door GripOpSchuld. Bij budgetbeheer beheert GripOpSchuld het geld van een inwoner volgens een van tevoren opgesteld plan. Budgetbeheer zorgt ervoor dat er niet meer geld wordt uitgegeven dan er binnenkomt. Er worden afspraken gemaakt over de hoogte van het leefgeld per maand. Wanneer er nog geld overblijft wordt dit gebruikt om te sparen.

Budgetbeheer is kosteloos voor inwoners uit Deurne met:

- Een inkomen tot maximaal 120% van de bijstandsnorm

- Of een laag besteedbaar inkomen

Cursussen via de LEVgroep

Om de financiële zelfredzaamheid te vergroten en mogelijke schulden te voorkomen, organiseert de LEVgroep een laagdrempelige groepscursus. Het doel van de cursus is om meer grip te krijgen op inkomsten en uitgaven. Tijdens de cursus komen verschillende onderwerpen aan bod: administratie op orde maken, gebruik maken van een kasboek, inkomsten en uitgaven in balans brengen, schulden voorkomen en verleidingen weerstaan, verzekeren, sparen en lenen, geld en relatie, je kind en zijn/haar geld.

6. Vervolg

6.1. Financiën: hoe gaan we dit betalen?

Voor de minimaregelingen en de subsidies aan (vrijwilligers) organisaties zijn structurele middelen opgenomen in de begroting:

STRUCTURELE MIDDELEN MINIMABELEID	KOSTEN PROGNOSE 2023
Regionaal/ Peelgemeenten	
Meedoen (maatschappelijke participatie)	€160.000
Individuele inkomenstoeslag	€140.000
Collectieve aanvullende ziektekosten verzekering	€155.000
Individuele studietoelage	€14.000
Lokaal	
Maaltijdvoorziening	€10.000
Voedselbank	€25.000
Kledingbank	€25.000
Speelgoedbank Pompidom	€4.000
Leergeld	€216.000
Communicatie (vanuit herijking sociaal domein)	€10.000
TOTAAL	€759.000

Door de uitbreiding en harmonisatie van de minimaregelingen, is er een vraag ontstaan naar extra structurele middelen. Deze vraag naar middelen is onderdeel van de begroting 2024. Het overzicht van deze kosten wordt hieronder weergegeven.

FINANCIËLE GEVOLGEN AANPASSING MINIMABELEID	
Regeling	Kosten
IIT INKOMENSGRENS NAAR 120%	€57.000
IIT TOESLAG KINDEREN 12-18	€16.000
AMBTSHALVE BETALING MEEDOEN	€67.000
LEERGELD	€40.000
TOTAAL	€180.000

Het budget dat is gereserveerd voor de maaltijdvoorziening komt na 2025 te vervallen.

Bijzondere bijstand, vrijstelling eigen bijdrage Wmo en SMI

Naast bovenstaande minimaregelingen zijn er nog drie andere inkomensondersteunende maatregelen. Allereerst is er de vrijstelling van de eigen bijdrage voor de Wmo. In 2023 zijn er maandelijks ongeveer 700 inwoners die in het kader van het minimabeleid geen eigen bijdrage van €19 per maand betalen voor een Wmo voorziening. Hiervoor betalen

we als gemeente niets, maar lopen we wel inkomsten mis. Het gaat om een bedrag van ongeveer € 159.600 ² aan inkomsten die de gemeente misloopt.

SMI is een vangnet dat ingezet wordt als ouders geen of te weinig recht hebben op kinderopvang toeslag doordat er psychische, sociale of lichamelijke problemen spelen binnen een gezin met kinderen van 0 tot 12 jaar. Dit gaat slechts om enkele gevallen per jaar. Dit jaar maakt tot nu toe 1 gezin gebruik van de regeling.

Bijzondere bijstand neemt een bijzondere positie in. Andere regelingen zoals Wmo en alle minimaregelingen zijn voorliggend. Voor 2023 liggen de kosten naar verwachting rond de € 268.000.

Daarnaast zijn er nog uitgaven aan de doelgroep minima inbegrepen in bredere subsidies. Bijvoorbeeld binnen de subsidie aan LEVgroep, Leef en de bibliotheek waar ook specifiek aandacht is voor mensen met een laag inkomen.

6.2. Communicatie: hoe vergroten we de toegankelijkheid?

Communicatie naar de inwoner is een erg belangrijk thema om de doelgroep te bereiken. Je kunt nog zulke goede regelingen hebben, als inwoners er geen gebruik van maken of als het niet bekend is bij inwoners, dan is er alsnog armoede en risico op schulden. Dit was ook een van de aanbevelingen van het Nibud. Gemeenten mogen meer aandacht besteden aan duidelijke en laagdrempelige communicatie over hun minimaregelingen. Nibud adviseert een op de doelgroep gerichte campagne, waarin aandacht is voor de laaggeletterden en anderstaligen. Regionale samenwerking met oog voor de inbedding in de diverse lokale communicatiestrategieën is efficiënt én effectief.

De structurele communicatie over de minimaregelingen vindt plaats via een folder, informatie op de website en via het Weekblad van Deurne. Daarnaast communiceren professionals en vrijwilligers met inwoners over de verschillende regelingen. Het is een speerpunt om de communicatie over dit onderwerp actueel te houden. Voor het nieuwe minimabeleid zal daarom ook een nieuwe folder gemaakt worden. Vrijwilligers van de Stichting Lezen, van de Voedselbank en een ervaringsdeskundige gaan de nieuwe folder beoordelen op leesbaarheid en toegankelijkheid. Daarnaast zal de folder ook in andere talen worden aangeboden. Tot slot is het van belang dat de folder breed verspreid wordt in de gemeente. Daarbij zal rekening gehouden worden met plekken waar mensen snel en makkelijk een folder kunnen meenemen. Iedere nieuwe inwoner bij Senzer krijgt de folder mee bijvoorbeeld.

Naast structurele communicatie, zal er ook een communicatiecampagne opgezet worden om extra aandacht aan de nieuwe minimaregelingen te geven. Deze campagne zal bestaan uit een social mediacampagne. Quotes en beeldmateriaal kunnen ook weer gebruikt worden voor de folder, de website en het Weekblad voor Deurne. Bij het vormgeven van de communicatiecampagne zal ook ervaringsdeskundigheid ingezet worden.

6.3. Evaluatie

Er zijn verschillende vormen van evaluatie nodig om een goed beeld te krijgen van het effect van het minimabeleid. In 2016 is de eerste MER afgenomen door het Nibud. Deze meting is opgevolgd door een nieuw onderzoek in 2022. Het advies is om over 4-5 jaar weer een nieuwe MER te laten opstellen. Op deze manier wordt op een éénduidige manier het effect van de minimaregelingen structureel gemeten.

² 12 maanden x €19 eigen bijdrage x 700 inwoners = € 159.600

In de tussentijd worden de samenwerkingspartners naar signalen gevraagd. Het gaat dan om Peelgemeenten, Senzer, ZorginDeurne, Stichting Leergeld, cliëntenraad, Voedselbank, Grip op Schuld en de Kledingbank. Waar mogelijk worden hier al aanpassingen in de praktijk doorgevoerd.

De cijfers van Peelgemeenten en Senzer over het gebruik van regionale minimaregelingen worden jaarlijks in kaart gebracht. Voor lokale cijfers van de minimavoorzieningen worden de jaarverslagen van de stichtingen beoordeeld. Deze verslagen zijn jaarlijks in te zien op de websites van desbetreffende partijen.

7. Bijlage

Bijlage 1: Overzicht minimaregelingen

Beleid tot 2024			Beleid vanaf 2024		
Regeling	Voorwaarden	Bedrag	Voorwaarden	Bedrag	Overig voorwaarden
Meedoen (maatschappelijke participatie)	Inkomen: 120% Vermogenstoets	€ 250,00 per persoon per jaar.	Inkomen: 120%	€ 250,00 per persoon per jaar.	Ambtshalve betaling
Individuele inkomenslosg (IIT)	Inkomen: 110% voor alleenstaanden en gehuwden 120% voor (eenouder)gezinnen met minderjarige kinderen 130% in geval van werkaanvaarding Vermogenstoets	<u>Alleenstaande:</u> € 415,00 <u>Alleenstaande ouder:</u> € 533,00 + € 265,00 <u>Paar:</u> € 593,00 <u>Paar met kinderen:</u> € 593,00 + € 265,00	Inkomen: 120% 130% in geval van werkaanvaarding Vermogenstoets	<u>Alleenstaande:</u> € 415,00 <u>Paar:</u> € 593,00 <u>Alleenstaande ouder:</u> € 533,00 + gezinstoeslag € 265,00 <u>Paar met kinderen:</u> € 593,00 + gezinstoeslag € 265,00 <u>Kinderen van 12-18:</u> € 246 per kind	IIT voor studenten zonder WSF 18+ of WTOS of uitkeringsgerechtigden in een traject naar werk Recht op IIT, ook bij een eerder opgelegde boete of maatregel
Collectieve aanvullende zorgverzekering	Inkomen: 120% Vrij vermogen				
Maaltijdregeling	Inkomen 120% Vrij vermogen	€ 5,50 per volledige maaltijd (aftrek € 0,26 per voor- of nagerecht).	De maaltijdregeling blijft hetzelfde in 2024 en verdwijnt vanaf 2025		
Stichting Leergeld	Kinderen tussen 4-18 Inkomen: 120% Vrij vermogen	Maximaal € 400,00 per kind per jaar. Een keer in de zoveel jaar fiets en laptop).	Kinderen tussen 4-18 Inkomen: 130% Vrij vermogen	Maximaal € 400,00 per kind per jaar. Een keer in de zoveel jaar fiets en laptop).	

Regelingen die niet veranderen

Regeling	Inkomens voorwaarden	Bedrag/hoogte
Bijzondere bijstand	Inkomen: 110% Vermogenstoets	Vergoeding voor noodzakelijke en bijzonder kosten die men zelf niet kan betalen
Individuele studietoelage (IST)	Toeslag voor studenten met een arbeidshandicap	10% van wettelijke minimumloon.
Vrijstelling eigen bijdrage Wmo	Inkomen: 110% Vrij vermogen	
Sociaal medische indicatie	Inkomen 120% Vermogenstoets	vng-adviestabel-ouderbijdrage-peuterwerk-2022.pdf

Bijlage 2: Minima effectenrapportage³

Overzicht saldo inkomsten min uitgaven per maand (inclusief IIT, exclusief werktoeslag & exclusief uitbreiding Leergeld naar 130%)

Minimabeleid	Doorrekening Nibud 2022		Na uitbreiding IIT	
Alleenstaande	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie
100%	219	138	219	138
110%	226	145	226	145
120%	300	219	335	254
130%	309	207	309	207

Alleenstaande oudere	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie
100%	400	319	400	319
110%	424	342	424	342
120%	509	428	509	428
130%	517	415	517	415

Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 & 5 jaar)	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie
100%	343	181	343	181
110%	502	340	502	340
120%	596	434	596	434
130%	496	301	496	301

Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie
100%	290	123	331	164
110%	319	152	360	193
120%	388	221	429	262
130%	304	79	304	79

Paar zonder kinderen	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie
100%	258	136	258	136
110%	302	180	302	180
120%	408	286	457	335
130%	416	252	416	252

Ouder paar	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie
100%	450	328	450	328

³ De volledige minima effectenrapportage is besproken tijdens de commissievergadering van 14 oktober 2022 en te vinden via deze link: [Agenda Deurne - Raadscommissie Samenleving en Bestuur woensdag 12 oktober 2022 20:00 - 22:10 - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

110%	458	336	458	336
120%	561	439	561	439
130%	585	422	585	422

Paar met 2 jonge kinderen (3 & 5 jaar)	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie
100%	198	-5	198	-5
110%	243	40	243	40
120%	389	186	389	186
130%	316	59	316	59

Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie
100%	167	-41	208	0
110%	212	4	253	45
120%	358	150	399	191
130%	248	-39	248	-39

Alleenstaande oudere met zorgvraag	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie
100%	401	320	401	320
110%	425	343	425	343
120%	491	410	491	410
130%	339	237	339	237

Ouder paar met zorgvraag	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie	Saldo na basispakket	Saldo na basispakket en participatie
100%	452	330	452	330
110%	461	339	461	339
120%	545	423	545	423
130%	549	386	549	386

Disclaimer 1: Sinds het opstellen van de MER zijn de kosten van de kosten van veel producten en diensten flink gestegen. Ook heeft het Rijk een aantal maatregelen getroffen, zowel tijdelijk als structureel. Dit brengt veel onzekerheid met zich mee. Hoewel de doorrekening van het Nibud een momentopname is blijven de trends en aanbevelingen wel actueel. Een paar met 2 oudere kinderen komt dus waarschijnlijk gemiddeld genomen niet exact 41 euro te kort per maand, maar blijft wel de meest kwetsbare doelgroep.

Disclaimer 2: De linker kant is een integrale doorrekening van het Nibud. De rechter kant is enkel het saldo van het Nibud uit 2022 + de IIT voor mensen zonder kinderen bij 120% of het saldo van het Nibud uit 2022 + extra toeslag voor gezinnen met oudere kinderen. Andere variabelen zijn gelijk gehouden. De uitbreiding van Leergeld naar de doelgroep tot 130% is niet meegenomen omdat dit geld niet vrij besteedbaar is.

Bijlage 3: Advies regionale cliëntenraad

Advies van de lokale cliëntenraden van de deelnemende gemeenten (Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren) aan de Gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten, vertegenwoordigd in de Regionale Cliëntenraad Participatiewet Arbeidsmarktregio Helmond-de Peel inzake Harmonisatie Minimaregelingen Peelgemeenten.

In de vergadering van de Regionale Cliëntenraad Participatiewet Arbeidsmarktregio Helmond – de Peel van 31 mei 2023 is de Harmonisatie Minimaregelingen Peelgemeenten ter advisering voorgelegd aan de lokale cliëntenraden van de deelnemende gemeenten (Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren) aan de Gemeenschappelijke Regeling Peelgemeenten.

De lokale cliëntenraden aan de Gemeenschappelijke Regeling Peelgemeenten zijn positief over de bedoeling van de Harmonisatie Minimaregelingen Peelgemeenten om de inhoudelijk zaken te actualiseren en te uniformeren, en te komen tot een verdere vereenvoudiging van de regelingen.

Echter de lokale cliëntenraden aan de Gemeenschappelijke Regeling Peelgemeenten zijn van oordeel dat de keuze voor een inkomensgrens van 120% van het bijstandsniveau onvoldoende effect heeft voor de inwoners. De lokale cliëntenraden aan de Gemeenschappelijke Regeling Peelgemeenten adviseren dan ook nadrukkelijk om de inkomensgrens vast te stellen op 130% van het bijstandsniveau. Deze grens wordt op diverse andere locaties al gehanteerd en het positieve effect van deze inkomensgrens is daar al geconstateerd.

Helmond, juni 2023

De voorzitter

De secretaris

J.W. Popelier

A. van Alphen

Voorzitter en secretaris Regionale Cliëntenraad Helmond-de Peel
Jan Willem Popelier & Angelie van Alphen
Jan Willem 06 33 76 38 57 | jw.popelier@upcmail.nl
Angelie 06 13 08 70 00 | a.vanalphen@bbhmail.nl

Bijlage 4: Advies lokale cliëntenraad werk & inkomen

Cliëntenraad Deurne

CLIËNTENRAAD DEURNE

werk en inkomen

Gemeente Deurne
t.a.v. College van B&W
Markt 1
5750 AA Deurne

Deurne : 04-09-2023
Betreft : Advies Minimabeleid Deurne vanaf 2024

Geacht college,

Zowel regionaal als lokaal is het Minimabeleid voor 2024 besproken. In Deurne heet dit beleid: “Meer doen voor mee doen”.

Het overgrote deel van de voorgenomen wijzigingen in het minimabeleid voor 2024 zijn binnen de Regionale Cliëntenraad besproken. Doel is om de regelingen binnen de Peelgemeenten zoveel als mogelijk te harmoniseren. Voor de Cliëntenraad Deurne is het in stand houden van het niveau van Deurne belangrijk en dat is ook gerealiseerd.

Lokaal is er slechts één wijziging in 2024 ten opzichte van 2023 en dat is de afschaffing van de regeling maaltijdvoorziening. De argumenten hiervoor zijn duidelijk.

Daarnaast is er een communicatieparagraaf opgenomen (6.2) en dat is een goede aanvulling. De Cliëntenraad wil nogmaals het volgende benadrukken:

1. Schenk voldoende aandacht aan “hoe” je een voorziening aan kunt vragen;
2. Hou contact met Senzer om zeker te stellen dat een aanvraag zo simpel mogelijk wordt gehouden en dat de aanvraag in één keer compleet is. Nu is het vaak zo dat Senzer na een initiële aanvraag nog extra informatie opvraagt, dat kan ook in één keer. Klantvriendelijkheid in aanvraagprocessen kan zeker nog beter.

Met in achtneming van het bovenstaand adviseert de Cliëntenraad positief over het Minimabeleid 2024.

Vriendelijke groet,
Namens de Cliëntenraad

Annerie van der Sterre
Professioneel Ondersteuner

Bijlage 5: Tijdelijke energiemaatregelen

Inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm kregen in 2022 en 2023 een toeslag om de stijgende energiekosten te compenseren. Daarnaast is er een regionale maatwerkregeling opgezet. Deze regeling is voor inwoners met een inkomen boven 120% van de bijstandsnorm die in acute financiële nood komen door de stijgende energieprijzen. Zij hebben een financiële bijdrage ontvangen, passend bij de individuele situatie.

Iedere gemeente in Nederland heeft ook een bedrag van het Rijk gekregen om in te zetten voor energiebesparende maatregelen in huis voor mensen met een laag inkomen. Om te verkennen op welke manier deze middelen het meest effectief kunnen worden ingezet heeft er in Deurne eerst een pilot plaatsgevonden. Hiervoor is een fixbrigade ingezet die gezinnen met kinderen tussen de 12 en 18 jaar en een laag inkomen en gezinnen met schulden thuis heeft bezocht. De fixbrigade heeft tijdens deze bezoeken besparingstips gegeven en er is samen een nieuw witgoedapparaat met een hoger energielabel besteld. In de meeste gevallen is er een vriezer besteld. Dit draagt bij aan twee opgaven: kostenbesparing voor huishoudens en duurzaamheid.

De grote uitrol van dit project richt zich op het verminderen van energie-armoede in Deurne. Door het verlagen van de energierekening met kleine energiebesparende maatregelen. De gemeente richt zich op inwoners die in aanmerking komen voor de maatwerkregeling-energietoeslag 2023 en de groep inwoners met een inkomensverklaring in 2023. Deze inwoners hadden op peildatum 1 oktober 2022 een inkomen lager dan 120% van de bijstandsnorm en het vermogen was lager dan het vermogen dat is toegestaan in de Participatiewet. Deze inwoners krijgen een brief met energiebesparende top 10 tips die ze zelf kunnen uitvoeren, een cadeaukaart t.w.v. €200,- die zij kunnen verzilveren en een bezoek van een energiecoach. De energiecoaches zullen op afspraak zowel de inventarisatie van maatregelen doen bij de huishoudens als zorgen voor de levering en eventueel aanbrengen van de maatregelen.

Naast de opname voor kleine energiebesparende maatregelen wordt ook in kaart gebracht wat de leeftijden zijn van de witgoed apparatuur. Bij voldoende (resterende) financiële middelen kan daar nog een aanvullende actie opgezet worden.